

Italienerne forfulgt i USA under den ^{Ap} ^{12/8-97} annen verdenskrig

Flere hundre tusen italienere fikk sin frihet begrenset i USA under annen verdenskrig.

Missoula, Montana

Det er et lite kjent stykke krigshistorie som nå graves frem i USA. Gjennom mer enn 50 år har ikke italienske innvandrerfamilier, som bodde i USA under den annen verdenskrig, villet snakke om den behandling mange av dem fikk av amerikanske myndigheter. Noen ble satt i husarrest, andre fikk sine fiskebåter konfiskert, noen ble tvangsflyttet fra kystbyer, hjem ble gjennomløst av politiet og noen ble internert i Fort Missoula.

Men nå er forskerne i ferd med å grave frem den obskure fotnoten til amerikansk historie, behandlingen av 600 000 italienske borgere som ble klassifisert som «fiendtlige innvandrere» etter at krigen brøt ut.

Satt i leir

I 1942 var Fort Missoula, som ble bygget for den amerikanske hær under erobringen av Det ville vesten, en av nasjonens største interneringsleirer. Og det var hverken japansk eller engelsk de fleste som satt der snakket, men italiensk.

En av dem som satt der, var Alfredo Cipolato. Han kom fra Venezia og hadde arbeidet som kelner på Verdensutstillingen i New York i 1939 før han ble sendt til brakkene på dette avsidesliggende stedet i det vestlige Montana.

«En dag jeg kom hjem var FBI der, og de puttet meg i fengsel, minnes Cipolato, som i dag er amerikansk statsborger og bosatt i Missoula.

I den senere tid er minne om det som hendte vekket til live gjennom en dokumentarfilm, en bok og av en vandretstilling som har vært vist i 21 amerikanske byer, og som kommer til hovedstaden Washington i september.

Ifølge ny forskning ble flere titalls italienere fratatt sine fiskefartøyer. Flere hundre andre, de fleste bakere, restaurantansatte og søppelkjørere, mistet arbeidet som følge av at de ble plassert i husarrest. Ca. 1600 italienere ble internert, alle sammen i Fort Missoula, og omkring 10 000 italiensk-amerikanere ble tvunget

STANSET: Da president Franklin D. Roosevelt trengte italiensk-amerikanernes støtte for invasjonen av Italia, opphevet han tiltakene mot italienere i USA. Her fra en radiotale til folket i 1942. Arkivfoto

til å flytte fra sine hjem på kysten av California til byer og bygder i innlandet.

Ukjent historie

600 000 italienere som hadde status som lovlige innvandrere, men som ennå ikke hadde fått amerikansk statsborgerskap, fikk ikke bevege seg fritt, og et antall amerikanske borgere av italiensk opprinnelse som hadde uttrykt sympati for Mussolini, ble midlertidig bannlyst fra California.

«Det store flertall av italiensk-amerikanere kjenner fortsatt ikke til det som hendte, sier Lawrence DiStasi, leder for vandretstillingen.

De italienske innvandrerne ble ofre for det hysteri som grep vestkysten etter det japanske angrepet på Pearl Harbor 7. desember 1941.

Politiet ble sendt til italienske strøk i byene. De beslagla våpen, radioer, kameraer og lommelykter som kunne brukes til å signalere med. Gjennom nesten hele 1942 ble flesteparten av de 600 000 italienerne uten statsborgerskap pålagt å melde seg for politiet hver gang de skulle reise mer enn åtte kilometer fra hjemmet.

En av dem som ble ofre for denne bestemmelsen, var Giuseppe DiMaggio, far til baseball-legenden Joe DiMaggio. Faren kunne lenge ikke besøke sønnen på restauranten han drev i San Franciscos havnestrøk.

Unnskylldning

Omkring 110 000 japanske innvandrere og japansk-amerikanere ble internert, det samme skjedde med knappe 11 000 tyskere og tysk-amerikanere. I 1988 beklaget den amerikanske regjering interneringen

av japanere, og de av dem som fortsatt levde, fikk 20 000 dollar for tort og sveie. Det samme har ikke skjedd med de andre gruppene.

Men voksende interesse for saken blant nasjonens italiensk-amerikanere har fått to medlemmer av Kongressen til å fremme et lovforslag om at hemmeligstempelingen av dokumenter og annet materiale om interneringen under krigen skal oppheves. Det inngår også i forslaget at myndighetene nedsetter en kommisjon som skal «gjøre rede for de overgrep italiensk-amerikanere ble utsatt for under krigen», samt at presidenten «formelt anerkjenner» at slike fant sted.

De to som står bak forslaget er Rick Lazio, valgt inn i Representantenes hus fra New York, og senator Alfonso D'Amato fra samme stat.

Mot sin hensikt

Da krigen brøt ut, var italiensk-amerikanerne den største gruppen av utenlandsk-fødte innbyggere. Det var i alt fem millioner av dem, og alle unn tatt 600 000 hadde fått amerikansk statsborgerskap.

Det ble iverksatt tiltak mot mange av dem allerede få timer etter angrepet på Pearl Harbor, og før USA formelt hadde erklært Italia krig.

Men siden det ikke fantes beviser for at italienerne i USA drev sabotasje eller spionerte, fant man at tiltakene virket mot sin hensikt. President Franklin D. Roosevelt var meget opptatt av å få italiensk-amerikanernes støtte for invasjonen av Italia. Tiltakene ble derfor opphevet i oktober 1942. Invasjonen fant sted i juli, året etter.